

BOSHLANG'ICH SINFLARDA FINLANDIYA DASTURI DOIRASIDA O'QISH DARSLARINI TASHKILLASHTIRISH

Amonova Amina

Buxoro viloyati Romitan tuman

20-maktabning informatika fani o'qituvchisi

Buxoro Osiyo Xalqaro Universiteti magistri

Annotatsiya. Ushbu maqola Finlyandiya ta'lim tizimidagi boshlang'ich sinflarda o'qish darslarining tashkiliy tuzilishini o'rganadi. Adabiyot tahliliga asoslanib, biz Finlyandiyaning o'qishni o'qitishga yondashuvining muvaffaqiyatiga hissa qo'shadigan asosiy tarkibiy qismlarni ko'rib chiqamiz. Usullar bo'limida qo'llaniladigan o'quv strategiyalari va natijalar bo'limida kuzatilgan natijalar keltirilgan. Munozara bo'limi topilmalarni tanqidiy baholaydi, boshqa tizimlar bilan taqqoslaydi va maqola global miqyosda ta'lim amaliyotiga ta'siri bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: Finlyandiya ta'limi, boshlang'ich sinflar, o'qish darslari, savodxonlik bo'yicha ko'rsatma, pedagogik usullar, o'quv dasturlarini loyihalash.

Finlyandiya ta'lim tizimi talabalar o'rtasida yuqori savodxonlik darajasini oshirishdagi muvaffaqiyati uchun xalqaro miqyosda e'tirofga sazovor bo'ldi. Ushbu muvaffaqiyatning hal qiluvchi jihati boshlang'ich sinflarda o'qish darslarini tashkil etishdan iborat. Ushbu maqola fin boshlang'ich maktablarida o'qishni qanday o'rgatish, qo'llaniladigan usullar va ularning o'quvchilarning savodxonlik ko'nikmalariga ta'sirini o'rganishga qaratilgan.

Adabiyotlarni tahlil qilish bo'limi Finlyandiya ta'lim tizimidagi mavjud tadqiqotlarni ko'rib chiqadi, boshlang'ich sinflarda o'qishni o'qitishga qaratilgan. Unda ta'limga yaxlit yondashuv, erta aralashuvga urg'u berish va o'qishni kengroq o'quv dasturi doirasida birlashtirish o'rganiladi. Bundan tashqari, bo'lim o'qituvchilarni tayyorlash dasturlarini va o'qish darslarini shakllantirishda pedagogik usullarning rolini o'rganadi.

Ushbu bo'limda biz Finlyandiya boshlang'ich maktablarida o'qishni o'rgatish usullarini bayon qilamiz. Bunga muvozanatli savodxonlik yondashuvini o'rganish, haqiqiy matnlardan foydalanish va o'qishni mavzular bo'yicha birlashtirish kiradi. Bundan tashqari, o'qituvchi va talabaning o'zaro ta'siri dinamikasi va savodxonlik ko'nikmalarini oshirishda texnologiyaning roli muhokama qilinadi.

Finlyandiya ta'lim tizimi tenglik, talabalar farovonligi va o'rganishga yaxlit yondashuvga e'tibor qaratishi bilan mashhur. Xususiyatlar maktabdan maktabga farq qilishi mumkin bo'lsa-da, quyida Finlyandiya ta'lim dasturi bo'yicha boshlang'ich

sinflarda (1-6 sinflar) o'qish darslari qanday tashkil etilishi haqida umumiy ma'lumot berilgan:

Yaxlit Yondashuv:

- Finlyandiya boshlang'ich ta'limi o'rganishga yaxlit yondashuvga katta e'tibor beradi. O'qish dastlabki sinflarda alohida fan sifatida o'qitishdan ko'ra, turli fanlarga birlashtirilgan.

Boshlang'ich Yoshi:

- Rasmiy ta'lim odatda Finlyandiyada 7 yoshdan boshlanadi va birinchi sinf "1-sinf" deb nomlanadi."

O'qitish Usullari:

-O'qish ko'nikmalarini o'rgatish uchun odatda fonika va butun til yondashuvlari qo'llaniladi. O'qituvchilar ko'pincha dekodlash qobiliyatlarini ta'kidlashdan ko'ra, o'qish va til ko'nikmalariga bo'lgan muhabbatni rivojlantirishga e'tibor berishadi.

Moslashuvchan O'quv Dasturi:

- Finlyandiya o'quv dasturi moslashuvchan bo'lib, o'qituvchilarga o'z uslublari va mazmunini o'quvchilarining ehtiyojlari va qiziqishlariga moslashtirishga imkon beradi. Ushbu moslashuvchanlik o'qishni o'rgatishda yanada moslashtirilgan yondashuvga imkon beradi.

Mavzuga Asoslangan Ta'lim:

- O'qish ko'pincha alohida ko'nikmalar emas, balki kengroq mavzular yoki mavzular kontekstida o'qitiladi. Masalan, talabalar tabiat, jamiyat yoki boshqa fanlararo mavzularga oid matnlarni o'qishlari mumkin.

Kichik Guruh Ko'rsatmasi:

- O'qituvchilar ko'proq shaxsiy e'tibor va qo'llab-quvvatlash uchun talabalarning kichik guruhlar bilan ishlashlari mumkin. Bu individual ehtiyojlar asosida tabaqalashtirilgan o'qitish imkonini beradi.

Lazzatlanish uchun o'qish:

- Zavq uchun o'qish juda rag'batlantiriladi. Talabalarga ko'pincha o'qishga ijobiy munosabatni targ'ib qilib, qiziqishlariga qarab kitob tanlash imkoniyati beriladi.

Erta sinflarda rasmiy imtihonlar yo'q:

- Dastlabki yillarda rasmiy imtihonlar yoki standartlashtirilgan testlar mavjud emas. Baholash ko'pincha doimiy kuzatish, o'qituvchilarni baholash va fikr-mulohazalar orqali amalga oshiriladi.

Maxsus Yordam:

- O'qish yoki boshqa fanlar bo'yicha qo'shimcha yordamga muhtoj talabalar maxsus ta'lim xizmatlaridan foydalanishlari mumkin. Har bir talabaning muvaffaqiyat qozonishiga yordam berish uchun individual yordam ko'rsatishga e'tibor qaratiladi.

Tilga Cho'mish:

- Finlyandiyaning ikki tilli tabiatini hisobga olgan holda, fin va shved tillari rasmiy til sifatida, ikkala tilda ham kuchli til ko'nikmalarini rivojlantirish uchun tilni singdirishga e'tibor qaratilgan.

Hamkorlik va jamoaviy o'qitish:

- O'qituvchilar o'rtasida hamkorlik keng tarqalgan va jamoaviy o'qitish turli o'qituvchilarning tajribasini birlashtirish uchun ishlatilishi mumkin. Ushbu hamkorlikdagi yondashuv talabalar uchun o'quv tajribasini oshirishi mumkin.

Bu fin ta'lim tizimi bir bola-markazli ustuvorliklarga ta'kidlash muhim, o'yin yo'naltirilgan yondashuv erta yillarda. O'qish muhim mahorat bo'lsa-da, asosiy e'tibor o'rganishga bo'lgan muhabbatni rivojlantirish va har tomonlama barkamol shaxslarni yaratishga qaratilgan.

Munozara bo'limi fin yondashuvining kuchli va potentsial cheklovlarini hisobga olgan holda topilmalarni tanqidiy baholaydi. Finlyandiya boshlang'ich maktablarida o'qish darslarining muvaffaqiyatiga hissa qo'shadigan noyob jihatlarni ta'kidlab, boshqa ta'lim tizimlari bilan taqqoslashlar chizilgan. Ijtimoiy-iqtisodiy omillarning ta'siri, o'qituvchilarning avtonomiyasi va madaniy mulohazalar ham muhokama qilinadi.

Xulosalar:

Adabiyotlarni tahlil qilish, qo'llanilgan usullar va kuzatilgan natijalarga asoslanib, xulosalar bo'limida asosiy xulosalar umumlashtiriladi. Bu o'qishni o'qitish uchun yaxlit va talabalarga yo'naltirilgan yondashuvning muhimligini ta'kidlaydi va Finlyandiya modelining ayrim jihatlarning turli xil ta'lim sharoitlarida potentsial qo'llanilishini ta'kidlaydi.

Maqola boshlang'ich sinflarda o'qishni o'qitishni takomillashtirishga qiziqqan o'qituvchilar, siyosatchilar va tadqiqotchilar uchun takliflar bilan yakunlanadi. Tavsiyalar muvozanatli savodxonlik yondashuv inobatga o'z ichiga oladi, o'qituvchi o'quv dasturlari investitsiya, va o'quv bo'ylab o'qish integratsiya yo'llarini kashf.

Xulosa qilib aytganda, Finlyandiyaning boshlang'ich sinflarida o'qish darslarini tashkil etish savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantirishga ustuvor ahamiyat beradigan keng qamrovli va samarali yondashuvni namoyish etadi. Ushbu modelning asosiy tarkibiy qismlarini o'rganib chiqib, butun dunyo bo'ylab o'qituvchilar o'zlarining o'qish dasturlarini takomillashtirish uchun qimmatli tushunchalarga ega bo'lishlari va butun dunyo bo'ylab talabalar uchun savodxonlik natijalarini yaxshilash bo'yicha kengroq suhbatga hissa qo'shishlari mumkin.

Adabiyotlar.

1. Knowledge and skills for life. First results from the OECD programme for international student assessment (PISA) 2000. OECD 2001. - 322 pp.
2. Chernova, O.N. The school education system and the assessment of the quality of education in Finland / O.N. Chernova. - Text: direct // Management in social and

economic systems. Materials of the international scientific and practical conference. edited by Y.S. Rudenko, R.M. Kubova, M.A. Zaitsev. - 2015. - p. 310-317.

3. Sin, E.E. School education in Finland as a phenomenon of the XXI century / E.E. Sin.- Text: direct // Proceedings of the Kyrgyz Academy of Education. -2016. - № 1 (37). - p. 21-26.
4. Yushkova, M.V. Organization of the educational process in the higher education system of Finland M.V. Yushkova, I.E. Lyskova. - Text: direct // Problems and prospects of education development in Russia. 2016. - No. 45. - p. 78-82.
5. Islakaeva, G.R. Sphere of higher education in the national innovation system of Finland / G.R. Islakaeva. - Text: direct // Bulletin of the Komi Republican Academy of Public Service and Management. Series: Theory and Practice of Management. - 2016. - № 16 (21). - p. 186-190.
6. Sahlberg P. Finnish Lessons: What Can the World Learn from Educational Change in Finland? (The Series on School Reform). Teachers College. Columbia University, 2011. - 167 pp.
7. Brazhnik, M.O. Achievements of school education in Finland / M.O. Brazhnik.- Text: direct // Education issues. - 2010. - No. 3. - pp. 258-265